

re end 10 gange højere end på uforurenede lokaliteter blev i 1977 konstateret ud for Junckers Celluloseindustri i Køge og ud for Assens Sukkerfabrik.

En stor planteproduktion kan ved at forøge vandets pH-værdi påføre fiskeriet/opdræts erhvervet gener. I flere brakke fjorde i Danmark er der i de senere år registreret pH-værdier mellem 9 og 10. Sådanne forhold kan påvirke fiskenes slimlag og dermed gøre dem mere modtagelige for infektioner.

I Ringkøbing fjord har det derfor været nødvendigt i perioder at tilsætte koncentreret saltsyre til indløbsvandet på saltvandsdambrugene.

Endelig skal nævnes, at den voldsomme forureningsdebat kan afskrække forbrugerne fra at købe fisk. Da forureningsdebatten var på sit højeste i den sidste del af 1986, halveredes detailsalget af fisk i Danmark, selv om iltsvind i sig selv ikke har nogen betydning for fisks egnethed til konsum.

At det er virkelig store værdier, der står på spil, hvis ikke der skrives alvorligt ind over for forureningen, fremgår af fig. 3.

Fiskeriets udvikling

På baggrund af den forudgående gennemgang af eutrofieringens omfang og mulige negative indvirkninger på fiskebestandene kan det måske undre, at den efterfølgende gennemgang af fiskeriets udvikling ikke afspejler dette i højere grad, end tilfældet er.

Dette skyldes, at fiskeriudbyttets størrelse ikke kun er afhængig af fiskebestandenes størrelse, men også af fiskerflådens størrelse og effektivitet, vejret, fiskerireguleringer (kvoter og tekniske bevaringsforanstaltninger) og markedsmæssige forhold.

Naturligvis bør også fiskeriets egen indvirkning på fiskebestandene tages i betragtning. Det er således en meget kompliceret sag at give en fyldestgørende forklaring på udviklingen i fiskeriudbyttet, og det vil føre for vidt her at give en tilbundsgående redegørelse herfor.

Nogle vigtige forhold, som skal taget i betragtning, når fangststatistikkerne vurderes, skal dog nævnes.

- Fiskeriets store fleksibilitet har betydet, at nedgange i fiskebestandene i visse farvande ikke kan spores i fangststatistikken for det samlede danske fiskeri og i nogle til-

fælde heller ikke i statistikken for de enkelte farvandsområder, som fangststatistikkerne udarbejdes for.

Dette skyldes, at mange fiskere i de senere år har flyttet deres fiskeri fra de indre farvande til i perioder at foregå i Østersøen, Skagerrak og Nordsøen. Andre har påbegyndt fiskeri på hidtil ikke eller dårligt udnyttede arter.

Denne udvikling har betydet, at erhvervsfiskeriet fra mere end 50 små fiskerlejer er ophørt i løbet af de sidste 20 år.

- Udenlandske fiskeres fangster er naturligvis i visse farvande af stor betydning, men en inddragelse af disse fangster vil komplicere vurderingen unødigt.

Det må antages, at de danske fiskere i det store og hele har fanget den mængde fisk, fiskebestandene og kvoterne giver grundlag for.

- Selv om antallet af fiskekuttere, antallet af fiskere og i mindre grad tonnagen har været faldende i de senere år, er der på grund af nye tekniske hjælpemidler, større fartøjer med større maskinkraft og en øget fiskeriindsats sket en betydelig stigning i de danske totalfangster.

- Selv om konsumfiskeriet i visse farvande udviser en stigning, er det ikke nødvendigvis ensbetydende med en stigning i værdien, eftersom der kan være sket en forskydning i fangsterne fra mere værdifulde arter som f.eks. rødspætte til mindre værdifulde arter som ising.

- Selv om industrifiskeriet (fiskeri efter f.eks. tobis til produktion af fiskemel og fiskeolie) har været stærkt stigende siden begyndelsen af 1950'erne, og nu i mængde udgør mere end tre fjerdedele af det samlede danske fiskeri, udgør det i værdi under 30 pct. af værdien af den samlede fangst. Der vil derfor i det følgende især blive fokuseret på udviklingen i konsumfiskeriet.

Som det fremgår af kurverne over udviklingen i danske fiskeres konsumfangster, er der sket en fordobling i fangsterne i perioden fra 1968 til 1985 (fig 4). (Ikke optrykt).

Imidlertid har fremgangen ikke været generel, og som det fremgår af fangstudviklingen i de enkelte fangstområder, kan disse deles op i tre grupper: